

BİLGİ NOTU

30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Aile Hekimliği Sözleşme ve Ödeme Yönetmeliği, 24.12.2010 tarihli olanı yürürlükten kaldırdı. Yeni Yönetmelik 30 madde ve eklerden oluşuyor.

Mülga Yönetmeliğin aile hekimliği sisteminin niteliği ile uyumsuz, aile hekimlerinin ve aile sağlığı çalışanlarının haklarına ve iş güvencelerine aykırı nitelikte çeşitli düzenlemeleri mevcuttu. Söz konusu düzenlemeler çeşitli kereler yargıya taşınmış; olumlu-olumsuz yargı kararları alınmıştı. Mülga Yönetmelik’te mevcut olan bu düzenlemeler (*ihhtar puanı sistemi, ihtaren fesih, nüfus ve görev yoğunluğu, başka yerde görevlendirme, vekalet ve izinler ile bu dönemlere ilişkin ödemeler, kiralama vb*), yeni Yönetmelik’te de tekrarlanmış durumda.

Bu bilgi notunda, yeni düzenlemelere odaklanmak ve okuma kolaylığı sağlamak için, mülga Yönetmelik’te mevcut olanları değil, 30.06.2021 tarihli Yönetmelik’te ilk kez düzenlenen maddeleri ve getirilen değişiklikleri ele alacağız;

1- Aile sağlığı merkezlerinde görev yapan hekim dışı çalışanlar için kullanılan “aile sağlığı elemanı” kavramı eleştiriliyordu. 2018 yılında 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu’nda bu değişiklik yapılmıştı ve “aile sağlığı çalışanı” kavramı getirilmişti. Yeni Yönetmelik buna uygun hale getirilmiş.

2- Mülga Yönetmelik’te sözleşmeleri imzalama ve sona erdirme yetkisi Bakanlık adına Vali’ye aitti. Yeni Yönetmelik’te bu yetki İl Sağlık Müdürü’ne veriliyor. 5258 sayılı Kanun’da ise sözleşme yapılması konusunda Bakanlık dışında bir makam belirlenmiş değil.

3- “Sözleşmelerin yenilenmesi” başlıklı 7. madde ile mülga Yönetmelik’te ve bugüne kadarki uygulamada olmayan yeni bir düzenleme yapılmış. Madde şöyle;

“(1) Sözleşme süresi sonunda, aile hekimi ve aile sağlığı çalışanı olarak görevine devam etmek isteyenlerin sözleşmesi yenilenir. Ancak bir sözleşme döneminde bu Yönetmeliğin eki (EK-3 AİLE HEKİMLİĞİ UYGULAMASINDA UYGULANACAK İHTAR PUANI CETVELİ)’nde yer alan fiillerden 5 ve daha fazla kez ihhtar puanı verilmesi veya toplamda 150 ve üzerinde ihhtar puanına ulaşılması halinde müdürlükçe komisyon oluşturularak değerlendirme yapılır. Değerlendirme neticesinde komisyon tarafından; yeniden sözleşme imzalanmasına veya sözleşmenin yenilenmemesine karar verilir. Aile sağlığı çalışanları için verilecek kararlarda aile hekiminin görüşü de alınır. Komisyonun teşekkülü ile çalışma usul ve esasları Bakanlıkça belirlenir.

(2) Bakanlık müfettişlerince yapılacak inceleme ve soruşturma neticesine göre sözleşmenin yenilenmemesi kararı verilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralara göre sözleşmesi yenilenmeyenler, bir yıl süreyle aile hekimi veya aile sağlığı çalışanı olmak üzere başvuruda bulunamaz. ...”

(Maddenin 4. fıkrası bedelli askerlik nedeniyle ayrılanlara ilişkin. Mülga Yönetmelik’te buna benzer hüküm vardı, bu nedenle 4. fıkrada bir yenilik yok.)

7. maddeyle ilgili temel sorun, kanunî olmaması, yani kanuni dayanağının bulunmaması. Bilindiği gibi, 5258 sayılı Kanun'da disiplin süreçlerine ilişkin hiçbir hüküm veya atıf yer almıyor. İhtar puan cetveli, ihtar uygulanacak fiiller, 200 puan sınırı gibi hiçbir tanımlama mevcut değil. Buna rağmen "ihtar puanı" adı verilen bu sistem yönetmeliklerle düzenlendi ve uygulanıyor. Şimdi buna, yine 5258 sayılı Kanun'da dayanağı bulunmayan, "sözleşmelerin yenilenmesi" başlıklı ve oldukça sorunlu bir madde daha ekleniyor.

Kısaca özetlersek; yeni Yönetmeliğin ekinde yer alan İhtar Puanı Cetveli'ne göre ihtar puanı uygulanacak fiil sayısı 40. Bu fiillerden her biri 6 ila 50 ceza puanı gerektiriyor. Sözleşme dönemi iki malî yıl. Maddeye göre iki yılda 5 veya daha fazla kez ihtar puanı alınması ya da puan toplamının 150 veya üstüne ulaşması halinde, İl Sağlık Müdürlüğü tarafından oluşturulacak bir komisyon aile hekiminin sözleşmesinin yenilenip yenilenmeyeceğine karar verecek. Dolayısıyla beş kez ihtar cezası alan ama toplam puanı 100 olan bir aile hekimi için de, üç kez ihtar cezası alan ama toplam puanı 150 olan bir aile hekimi için de komisyon kararı gerekecek. Komisyon uygun bulmazsa sözleşme yenilenmeyecek. Oysa Yönetmeliğin 11. maddesine göre sözleşmenin feshi için 200 puana ulaşmış olmak gerekiyor. 200 puanın altı için sözleşme feshi öngörülmediği halde, "sözleşmenin yenilenmemesi" başlığı altında yeni bir yaptırım türü getiriliyor.

Dahası, Sağlık Bakanlığı müfettişleri tarafından yapılan herhangi bir inceleme ya da soruşturma sonucunda yine aynı karar verilebilecek. Yani tek bir fiil nedeniyle soruşturulan ya da ihlalde bulunduğu tespit edilen bir aile hekiminin de sözleşmesinin yenilenmemesi mümkün olacak. Bu durumda, 5 kez ihtar alıp almamak ya da ihtar puanının 150 olup olmaması gibi bir şart da aranmayacak.

Disiplin hukukuna dair tüm hükümler, ceza hukukuna ilişkin temel ilkeler gözetilerek düzenlenmelidir. Bu nedenle, disiplin ihlali olarak görülecek fiillerin ve bu fiillere karşılık gelecek cezaların, yani yaptırımların öncelikle kanunilik şartına uygun olması gerekir. Kanunilik şartı yaptırımların öngörülebilir olmasını sağlar. Öngörülebilirlik, hukuki belirlilik ve hukuki güvenlik ilkelerinin de gereğidir.

Yeni Yönetmelik'le getirilen "sözleşmelerin yenilenmemesi" bir yaptırımdır. Bu yaptırımın da öncelikle kanunî olması gerekir. 5258 sayılı Kanun'da ise böyle bir hüküm yoktur. Üstelik Yönetmelik'te somut bir tanım da yapılmamıştır. Komisyonun nasıl oluşacağı ve çalışma esasları Bakanlığın başka bir düzenlemesine bırakılmıştır. Hem komisyona hem de Bakanlık müfettişlerine son derece geniş ve ölçsüz bir yetki verilmiştir. Kişiden kişiye göre değişebilen, keyfi tutumlara kapı açan, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleriyle de çelişen bir düzenleme söz konusudur.

4- "Sözleşmenin feshi" başlıklı 10. maddenin 1. fıkrasının (1) bendinde yeni bir düzenleme yapılmış. Fıkra şöyle; *"Görevi başında bulunduğu halde entegre sağlık hizmetlerinde mazeretli olup olmadığına bakılmaksızın beş nöbet görevini yerine getirmediğinin/getiremediğinin tespit edilmesi"*. Bu halde, savunma istenecek, savunma uygun görülmezse İl Sağlık Müdürü tarafından sözleşme feshedilecek.

(1) bendinin, cumartesi nöbetlerine karşı yapılan eylemler sebebiyle getirilmiş bir düzenleme olduğu anlaşılıyor. Oysa Yönetmeliğin ekinde yer alan İhtar Puanı Cetveli'ne

göre “Mesai dışı hizmet ve/veya nöbete mazeretsiz gelmemek” fiilinin karşılığı 20 puan. Beş kez nöbete gitmemek 100 puan ve sözleşme feshini gerektirmiyor ama bununla yetinmeyip nöbet için ayrıca bir yaptırım daha düzenlenmiş. Olası nöbet eylemlerine karşı “özel” bir ceza tehdidi getirilmiş.

Dolayısıyla İhtar Puanı Cetveli’yle de uyumsuz bir düzenleme yapılmış durumda. Üstelik disiplin hukuku ile bağdaşmayacak şekilde ölçsüz bir düzenleme ile karşı karşıyayız. “Mazeretli olup olmadığına bakılmaksızın” ve “nöbet görevini yerine getiremediğinin” şeklinde ibareler disiplin hukukunun temeliyle çelişiyor. Zira kamuda ve özel hukukta uygulanan tüm disiplin kurallarında, kişinin mazeretinin bulunması halinde ceza verilmemesi esastır. Geçerli bir mazeretin varlığı, fiildeki kasıt veya kusur unsurunu ortadan kaldırır. Buna karşın Yönetmelik, aile hekiminin mazereti olsa ve bu mazereti nedeniyle görevini yerine getiremediği tespit edilse dahi yine de sözleşmesin feshedileceğini belirtiyor!

5- Yine “Sözleşmenin feshi” başlıklı 10. maddenin 3. fıkrasında, soruşturma sırasında bazı hallerde verilen sözleşmenin askıya alınması kararının ve görevden uzaklaştırma süresinin dört aya kadar uzatılabileceği düzenlenmiş. Mülga Yönetmelik’te bu süre iki ay olarak belirlenmişti.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 145. maddesine göre ise görevden uzaklaştırma süresi en çok üç ay devam edebiliyor. Aile hekimleri de Anayasa Mahkemesi tarafından “diğer kamu görevlisi” olarak tanımlandıklarından sürenin buna uygun ve ölçülü olması gerekir.

6- “Sözleşmenin ihtaren sona erdirilmesi” başlıklı 11. maddenin 2. fıkrasıyla da yeni bir düzenleme getirilmiş. İlgili kısım şöyle; “Bir sözleşme dönemi içerisinde herhangi bir fiilin ikinci ve devam eden ihlallerinde, ihtar puanı iki kat olarak uygulanır.”

Bu fıkra ile 657 sayılı Kanun’un, disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiillere ilişkin 125. maddesine benzer bir düzenleme yapılmaya çalışılmış. 125. maddedeki düzenleme şöyle; “Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.”

Ancak yine 125. maddede, “Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan ve ödül veya başarı belgesi alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir” hükmü de bulunuyor. Şayet tekerrür halinde verilecek ceza artırılsaydı, geçmiş hizmetleri olumlu olanlar için cezanın azaltılmasının da düzenlenmesi beklenir. Keza cezanın “iki kat” arttırılmasının ölçülü olup olmadığı da tartışma konusudur.

7- Yönetmeliğin “İzinler” başlıklı 13. maddesi, genel olarak, 5258 sayılı Kanun’un 3. maddesine uygun olarak değiştirilmiş. Mülga Yönetmelik’te, aile sağlığı çalışanına izin verilmesi veya görevlendirilmesi öncesinde aile hekimine bilgi verileceği düzenleniyorken, yeni Yönetmelik’te bilgi verileceği ancak onay aranmayacağı belirtilmiş.

Aile hekimlerine ve aile sağlığı çalışanlarına izin vermeye ve hastalık raporlarını izne çevirmeye İl Sağlık Müdürlüğü'nün yetkili olduğu, ancak bu yetkinin ile sağlık idare amirlerine devredilebileceği de düzenlenmiş.

Bu iki konuda çeşitli uyuşmazlıklar yaşanıyordu. Bu fıkralar ile somut düzenleme yapılmaya çalışılmış.

8- "Denetim" başlıklı 14. maddeye, mülga Yönetmelik'te yer almayan iki düzenleme eklenmiş. İlki; aile sağlığı merkezlerinin, "*yerel sağlık idare amirleri*" tarafından da olağan şekilde denetlenebileceği konusu. Mobbinge varan uygulamalar yaşanması sebebiyle ile sağlık müdürlüklerinin yetkilerini nasıl kullanacakları konusunda tereddütler mevcut. Denetimlere ilişkin sınırların, ilçeden ilçeye değişiklik göstermeyecek şekilde, somut ve net olarak ortaya konulmasına ihtiyaç bulunuyor.

İkincisi ise "*İlgili mevzuat ve sözleşme şartlarına aykırılık halinde müdürlükçe/Bakanlıkça incelemeci veya soruşturmacı görevlendirilir*" cümlesi. Bu düzenlemenin, Danıştay 2. Dairesi tarafından soruşturmaların usulsüz yapıldığına dair verilen çok sayıda karar sonucunda eklendiği anlaşılıyor.

9- "Görevlendirme" başlıklı 16. maddenin 1. fıkrasının (b) bendinde aile hekimlerinin ve aile sağlığı çalışanlarının "*depresyon, sel felaketi ve salgın gibi olağanüstü durumlarda başka yerde*" görevlendirilebileceği belirtilmiş. Mülga Yönetmeliğin 8. maddesinde ise başka yerde görevlendirme konusunda dolaylı bir ibare bulunuyordu. İbare şöyleydi; "*acil hller ile doğal afet gibi olağanüstü durumlarda valilikçe başka yerde görevlendirilmeleri .... durumunda hizmetin devamı için müdürlükçe gerekli tedbirler alınır.*"

Yeniden benzer bir düzenleme yapılmış olmakla birlikte, aynı fıkrada hizmet içi eğitim için bir yılda en fazla 30 gün, yurtdışında sağlık hizmeti sunmak için bir sözleşme döneminde en fazla 2 aya kadar denilmişken, "*başka yerde görevlendirme*" için herhangi bir süre belirtilmemiş durumda. Bu konudaki eksiklik devam ediyor.

16. maddenin 6. fıkrasında ise "*Sözleşmeli aile hekimi ve aile sağlığı çalışanı aynı anda en fazla kendi birimi dahil iki aile hekimliği biriminin sorumluluğunu üstlenebilir*" denilmiş. Mülga Yönetmelik'te "*kendi birimi dahil*" ibaresi yer almıyordu. İki birim konusu netleştirilmek istenmiş.

10- "Aile hekimi ödeme esasları" başlıklı 18. maddede dikkat çekici değişiklik 2. fıkranın a/6. alt bendinde yapılmış. Bu bentte, kayıtlı kişilerle ilgili olarak hipertansiyon, diyabet, kanser ve obezite gibi hastalıkların taranması, takibi, değişim oranları ile vaka yönetimi görevi tanımlanmış. Bu göreve ilişkin hesaplamada esas alınacak katsayılar da belirtilmiş ama hesaplamaya ilişkin usul ve esasların Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü ile belirleneceği düzenlenmiş.

Aile hekimlerince uzun süredir talep edilmesine rağmen 4 bin nüfus azaltılmadığı gibi yeni düzenlemeyle bir de tüm kayıtlı kişiler belirtilerek hastalık tarama ve takip görevi veriliyor. Sayılan hastalıklara ilişkin tedavi düzenleme ve ilaç reçete etme yetkisi ilgili branş uzmanlarına aitken, aile hekimlerine 4 bin kişi arasında hastalık ve sonuç taraması yapması, değişim oranlarını saptaması gibi istatistik tutma görevi yükleniyor.

Üstelik belirtilen takip ve taramaları yapması veya yapamaması durumunda “(0,90) ila (1,50) arasında belirlenecek olan tarama ve takip katsayısı ile ara puan çarpılmak suretiyle” maaşa esas puan hesaplanacak. Dolayısıyla yoğun nüfus ve görevler sebebiyle takip ve taramanın yeterince yapılamaması halinde “0,90” oranı uygulanarak maaştan kesinti yapılacaktır.

Yine 18. maddenin 2. fıkrasının a/9. bendinde, mülga Yönetmelik’te yer almayan bir düzenleme yapılmış. Buna göre, hizmete yeni başlayan aile hekimliği biriminin hizmet sunmaya başladığı tarihten on sekiz ayın sonuna kadar -*altıncı ayın sonundan itibaren en az 500 nüfusa sahip olması şartıyla*- belirli bir katsayı üzerinden ödeme alacağı belirtilmiştir. Bu fıkra da belirtilen ödeme tutarının, belirtilen görevlere veya birimin ihtiyacına uygun olup olmadığı, somut veriler ışığında tartışılabilir.

11- “Aile hekimi ödeme esasları” başlıklı 18. maddenin 2. fıkrasının (c) bendinde ise aile sağlığı merkezlerinin giderleri tanımlanırken önemli değişiklikler yapılmış.

1. alt bentte, “*iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri*” de ödenen cari giderin içinde sayılmış. Bu hizmetleri sağlamanın hangi kurumun sorumluluğunda olduğu tartışılıyordu. Cari giderin içinde sayılarak, İl Sağlık Müdürlüğü’nün/Valiliğin sorumluluğu olmaktan çıkartılmak istenmiş.

Yine 1. alt bentte, aile hekimliği pozisyonunun boş olması durumunda, cari gider ödemesinin İl Sağlık Müdürlüğü’nün döner sermayesine aktarılacağı ve boş olan birimin giderlerinin ancak fatura ve benzeri belgeler ile karar defteri ibraz edilerek talep edilebileceği ve bu şekilde ödeneceği düzenlenmiş. Böylece, fatura veya belgesi olmayan giderlerin karşılanmayacağı netleştirilmiş.

2. alt bentte ise ceza infaz kurumlarında görev yapan aile hekimleri için gider ödemesinin sadece iletişim, kırtasiye ve benzeri harcamalar için ve toplam ödemenin yüzde 20’si oranında yapılacağı, diğer kalemlere ilişkin ödeme yapılmayacağı düzenlenmiş. Devam eden 3. alt bentte ise 18. maddenin diğer fıkralarında sayılan ödemelere ek olarak aile hekimlerine, gruplar esas alınarak yapılacak ödemeler tanımlanmış, ancak bu ödemelerin cezaevi aile hekimliği birimlerinde görev yapanlara ödenmeyeceği belirtilmiştir. Bu iki düzenleme, Adalet Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasındaki -*malzeme ve masrafların infaz kurumlarınca karşılanacağına dair*- protokol ile gerekçelendiriliyor.

10. alt bentte yeni bir düzenleme olarak, aile hekiminin bildirim yapılmasına rağmen aile sağlığı merkezinin asgari fiziki ve teknik şartlarını sağlamaması halinde, bu eksikliklerin İl Sağlık Müdürlüğü tarafından giderileceği ve bedelinin aile hekimine yapılan ödemelerden kesileceği düzenlenmiş.

12- “Aile hekimi ödemelerine ilişkin diğer esaslar” başlıklı 19. maddenin 1. fıkrasının (b) bendinde, Bakanlıkça ilan edilmiş salgın veya bulaşıcı hastalığa yakalanan veya yakalanma riski sebebiyle izinli sayılan aile hekimlerine ödemelerin tam olarak yapılacağı düzenlenmiş.

(ç) bendinde ise tek birimli aile sağlığı merkezinde görev yapan ve yıllık izin sebebiyle görevi başında bulunmayan aile hekimine, toplam yıllık izin süresinin ilk on dört günlük kısmı için ödemelerin tam olarak yapılacağı belirtilmiş. Mülga Yönetmelik'te bu süre yedi gün olarak yer almaktaydı. Sürenin iki haftaya çıkması olumlu görünse de yıllık izin süresinin otuz gün olduğu dikkate alındığında, izin süresinin yarısına ilişkin mağduriyetin devam ettiği görülüyor.

13- "Kiralama" başlıklı 27. maddede, "*aile hekimlerince kiralama sözleşmesi imzalanmadan hizmet sözleşmesi imzalanamaz*" değişikliği yapılmış. Mülga Yönetmelik'te, "*hizmet sözleşmesi ile birlikte kiralama sözleşmesi de imzalanır*" denilmekteydi. Bakanlığa tahsisli veya Bakanlığın kullanımındaki taşınmazların kiralanmasına ilişkin devam eden tartışmayı/uyuşmazlığı bu değişiklikle çözmeyi amaçlamışlar.

27. maddenin son fıkrasında "*18 inci maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinin (8) numaralı alt bendi çerçevesinde Müdürlükçe oluşturulan aile sağlığı merkezlerinin kira ödemeleri, aile hekimlerinin aile sağlığı merkezi gider ödemesinden kesilerek müdürlükçe yapılır. Ancak aile hekiminden kesilecek kira bedeli, il genelinde bir önceki yıl haziran ayında kamu binalarında görev yapan aile hekimlerinin ödediği ortalama kira bedelinin iki buçuk katından fazla olamaz. Bu yerlerde görev yapacak aile hekimleri ile müdürlük arasında alt kira/kullanım sözleşmesi yapılır.*" belirtilmiş.

18. maddenin alt bendinde özetle; yeni açılan ve yer gösterilemeyen aile sağlığı merkezlerinden boş kalanların, kiralama, iç mekan tadilatı, tefrişat ve malzeme temini de dahil olmak üzere Müdürlük tarafından hazır hale getirilmesinden bahsediliyor. Dolayısıyla bu merkezlerdeki birimlerin kiralarının, "*il genelinde bir önceki yıl haziran ayında kamu binalarında görev yapan aile hekimlerinin ödediği ortalama kira bedelinin iki buçuk katından*" fazla olamayacağı belirtiliyor. Ancak bu son derece belirsiz bir meblağı işaret ediyor. Böyle bir birimi tercih eden aile hekimi, aylık kirasını bilmeden yerleştirilmiş ve kira sözleşmesi imzalamak durumunda kalmış olacak. Bu birimlerden alınacak kira bedelinin tercih ve yerleştirme işlemlerinden önce belirlenmiş ve duyurulmuş olmasının önemli olduğunu belirtmek gerekir.

14- Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-3 Aile Hekimliği Uygulamasında Uygulanacak İhtar Puanı Cetveli'nde yapılan değişiklikle fiil sayısı 35'ten 40'a çıkarılmış.

En başta belirttiğimiz gibi 5258 sayılı Kanun'da disiplin süreçlerine ilişkin hiçbir hüküm veya atıf yer almıyor. İhtar puanı cetveli, ihtar uygulanacak fiiller ve ihtar puanları gibi hiçbir tanımlama mevcut değil. Buna rağmen "ihtar puanı" adı verilen bu sistem, kanuni dayanağı olmaksızın yönetmeliklerle düzenlendi ve uygulanıyor. Yönetmelik'le düzenlendiği için, kolaylıkla değiştirilebiliyor ve yapılan değişikliklerin gerekçesi de açıklanmıyor.

Örneğin mülga Yönetmelik'te "*Çalışma saatleri planına uymamak*" 5 ihtar puanını, "*İzinsiz işe gelmemek (işe gelmediği her gün için)*" 10 ihtar puanını gerektiriyorken, yeni Yönetmelik'te ilki 6, ikincisi 12 puana çıkartılmış. "*Performansa tabi aşılardan her birinin aşılama hızlarını mücbir sebepler veya ihbar düzenlenen haller dışında %90'ın altına düşürmek*" 10 ihtar puanı ile cezalandırılıyorken, 20 puana yükseltilmiş. "*Miadı geçmiş*

ilaç bulundurmak” 10 ihtar puanını, *“Miadı geçmiş aşı bulundurmak*” 15 ihtar puanını gerektiriyorken, bu iki fiil birleştirilip *“Miadı geçmiş ilaç ve/veya aşı bulundurmak*” şeklinde 20 puana yükseltilmiş.

Bu değişikliklere niçin ihtiyaç duyulduğu bilinmiyor. Kanun değişikliğine dayanmadığından gerekçelerini anlamak da mümkün değil. Bunların dışında 6 yeni fiil ve ihtar puanı da getirilmiş.

“Yönetim karar defterini uygun şekilde tutmamak”, “Mazeretsiz aile sağlığı merkezi yönetim toplantılarına katılmamak”, “Kalibrasyon gerektiren cihazların kalibrasyonunu yaptırmamak” fiilleri 10 ihtar puanı gerektirecek şekilde düzenlenmiş. *“Kusurlu olarak miadı geçmiş aşı ve/veya ilaç uygulamak”, “Kamu görevleri hakkında izinsiz olarak basına, haber ajanslarına, radyo ve televizyon kurumlarına veya sosyal medya araçlarıyla bilgi veya demeç vermek”, “Görev yerinde kişilere basit tıbbi müdahale ile giderilebilir fiili eylemde bulunmak veya tehdit etmek”* fiilleri 50 ihtar puanı gerektirecek şekilde düzenlenmiş.

Bu fiiller arasından en dikkat çeken, *“Kamu görevleri hakkında izinsiz olarak basına, haber ajanslarına, radyo ve televizyon kurumlarına veya sosyal medya araçlarıyla bilgi veya demeç vermek.”*

Bakanlık bu değişikliği, 657 sayılı Kanun’un “Basına Bilgi veya Demeç Verme” başlıklı 15. maddesinden yola çıkarak yaptığını söyleyecektir; *“Devlet Memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler. Bu konuda gerekli bilgi ancak Bakanın yetkili kılacağı görevli, illerde valiler veya yetkili kılacağı görevli tarafından verilebilir.”*

Öncelikle belirtmek gerekir ki *“Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek”* fiili, 657 sayılı Kanun’un 125. maddesinin “Kademe ilerlemesinin durdurulması” başlığı altında yer almaktayken, 2004 yılında bu fıkradan çıkartılıp “Kınama” başlığı altına eklendi. “Kademe ilerlemesinin durdurulması” başlığının altında *“Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak”* fiili kaldı. 657 sayılı Kanun’da yapılan bu değişikliğe karşın şimdi Yönetmeliğe aile hekimleri için en yüksek cezayı gerektiren fiillerden biri olarak ekleniyor. Bu değişikliğin, özellikle pandemi döneminde hem halk sağlığını hem de ASM çalışanlarının güvenli çalışma hakkını vurgulayan açıklamalar/uyarılar sebebiyle yapıldığı açık. Ancak her durumda ölçüsüz.

Oysa 657 sayılı Kanun’un 15. maddesi ve bu maddenin ihlali halinde verilen disiplin cezalarıyla ilgili çok sayıda yargı kararı var. Danıştay kararlarında “kamu görevinin yürütülmesi” kavramı her somut olayda ayrı ayrı tartışılıyor. Örneğin, memurun mesleğin sorunları veya meslek mensuplarının sıkıntıları hakkında görüş ya da öneri açıklaması bu kapsamda değerlendirilmiyor. Sendika ve meslek örgütlerinin kendi kanunlarının verdiği görev ve yetkiler çerçevesinde yaptıkları açıklamalar da bu kapsamda ele alınmıyor.

15- Özetle; 30.06.2021 tarihli Yönetmelik’le ilk kez getirilen değişikliklere bakıldığında, ceza sisteminin ağırlaştırıldığı, ifade özgürlüğünün kısıtlanmak istendiği, sözleşme

feshinin kolaylaştırıldığı, sözleşmeyi yenilememe adı altında dayanaksız ve keyfi bir yaptırımın getirildiği, görevden uzaklaştırma süresinin uzatıldığı, nüfus azalmazken kronik hastalıkların takip ve taraması da eklenerek mevcut görevlerin arttırıldığı, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin de gider başlıklarına eklendiği, ancak malî haklara yansıyan bir iyileşme yapılmadığı ve aile hekimlerinin taleplerinin karşılanmadığı görülüyor.

06.07.2021

İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu